

Lapunk technikai akadályok miatt 1938. március hó 3-án jelent meg.

XXXVII. évfolyam. Budapest, 1938. februárius 2. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

Megjelenik havonként egyszer.
(július és augusztus hónapok kivételével)

HELD JÁNOS KÖNYVNYOMDA
BUDAPEST, II., MECSEK UTCA 9.
TELEFON: 1-880 94.

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.
Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő: FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069
A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekk számlája: 41.951.

Galánffy János

Egy nagy és komoly értékkel lett szegényebb az ilyen értékekben már kis létszáma miatt sem gazdag magyar közjegyzői kar. Kidőlt sorainkból a kar élén nemesen, önzetlenül és eredményesen munkálkodók egyik legkiválóbbja. Meghalt Galánffy János dr. debreceni kir. közjegyző, a debreceni közjegyzői kamara elnöke és a magyar országgyűlés felsőházának tagja. Mert első-sorban közjegyző és pedig a közjegyzői közérdekekért minden áldozatra és haragra kész, lelkének egész gazdagságával, szellemének minden nagy és kimagasló értékeivel fáradhatatlanul küzdő közjegyző volt, elmulása — természetesen a családi vonatkozásoktól eltekintve — a legsúlyosabb csapást a magyar közjegyzői karra mérte, amely mélységes igaz részvétellel, azonban az emberi sorsot intéző hatalmasságok megfellebbezhetetlen intézkedéseibe való alázatos megnyugvással vett tudomást a bár nem váratlanul jött, de mégis őszinte megdöbbenést és fájdalmat keltő gyász-esetről.

Galánffy János élete a pihenő és megszakítás nélkül való munka volt. Maradék-talanul betöltötte ő az irás szavait: állhatatosan és megalkuvás nélkül dolgozott mindaddig, amíg mécsese

Galánffy János.

Antalfy-Zsiros Aladár dr.: Telekkönyvi káosz.
Hirkó Boldizsár dr.: Az új illetéktörvény előadói javaslata.
A közjegyzőhelyettesek egyesületének közgyűlése.
Közlemények.

Közjegyzők az ügyvéd vizsgáló bizottságban.
A budapesti kamara közgyűlése.
Az országos egylet központi bizottsági ülése.
A budapesti kamara társasvacsorája.
A Magyar Jogászegylet Grosschmid ünnepi ülése.
Van-e jogköre a hagyatéki bíróságnak a leltározási érték megváltoztatására.
A kari harmónia szolgálatában.
Tértivevényes közönséges levelek hagyatéki ügyekben.
Allásközvetítés.
Kihirdetett törvények.
Rendeletek.

Jogi- és illetéktügyi irodalmi szemle.

Polgári Jog.
Szokolay Leo: Jogi alapismeretek a szociális munkában.
Jogállam.
Magyar Jogi Szemle.
Az Ügyvéd.
Illetéktügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Szerkesztői üzenetek.

I. B. dr.
T. B. dr.

A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete közleményei.

ki nem aludt. Az ő életének szakadatlan munkája azonban nem egyszerű, de minősített, komoly eredményekkel teljes munka volt. Ha ennek a munkáséletnek analizisét akarjuk adni, minden vonatkozásban a komoly értéket állapíthatjuk meg. Mint ember Istenáldotta nagy tehetséggel rendelkezett s emellett „lélekben jó, szívben nemes“ volt. Mint magyar, intransigens nemzeti érzésekkel ékes, minden áldozatra kész hűséges fia volt úgy a boldogabb nagy Magyarországnak, mint később a megcsónkított, a létért és jobb jövőért nehéz küzdelmet folytató szűkebb hazájának. Mint egyházának mindig öntudatos hitvallója, a keresztény szellemben kereste nemzetének újjászületését. Mint közjegyző korrekt, szorgalmas, nagy jogérzékkel és böles ítélőképességgel működött és bár csak mint kinevezett közjegyző került be a karba, sikerült neki a közjegyzői szellem sajátosságaiba akként belenevelkednie, hogy a magyar közjegyzők legkiválóbbjai között foglalt el méltó helyet. Sokoldalú munkássága mindezek mellett szociális társadalmi, városi, politikai területekre is bőségesen kiterjedt s az ő egyenes útját minden vonatkozásban a komoly alkotások és értékes eredmények jelzik.

A békés munka mellett, ha szükség mutatkozott, kemény küzdelmeket készséggel vállaló harcok egyéniség is volt. Ennek pedig természetszerű következménye volt az, hogy nemcsak hívei és barátai, de ellenfelei is voltak. Most azonban, hogy életének mécsese kialudt s a becsülettel folytatott harcokat feladta, beteljesedett rajta a horatiusi mondás igazsága: „qui praegravat artes infra se positas, comperit invidiam supremo fine domari“. Az ellenfelek elnémulak; a harcok élet tiszta emlékké finomult s a Galánffy János nevén sírbaszállott kiterjedt és komoly eredményű munkaállományra kegyelettel fog emlékezni elsősorban a magyar közjegyzői kar, de emellett városának és hazájának az ő nagy lelkét, nemes szívét és gazdag tudását ismerő minden fia.

* * *

Galánffy János dr. Nyíregyházán 1870-ben született. Atyja, szintén Galánffy János Hajduböszörményben volt kir. közjegyző. Az

ifjabb Galánffy János gimnáziumi tanulmányait Iglón, majd később a debreceni kollégiumban végezte, főiskolai tanulmányait pedig az akkori debreceni jogakadémián. Az egyetemi tanulmányok elvégzése után a bírói pályára lépett, ahol előbb joggyakornok, majd jegyző, később a bírói vizsga letétele után albiró, majd törvényszéki bíró lett. 1901-ben nevezték ki Debrecenbe királyi ügyésszé. A darabont kormány alatt ügyészi állásáról lemondott, és Kalocsára ment, ahol rövid ideig ismét bírói működést fejtett ki. 1907-ben nevezték ki Debrecenbe kir. közjegyzővé. A háború alatt 1917-ben a debreceni kir. közjegyzői kamara elnökévé választotta, amely tisztséget elhalálozásáig, tehát 20 évet meghaladó időn át viselte. 1921-ben a kormányzó közéleti és közjegyzői pályán szerzett érdemei elismerésül kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. 1931. évben az országgyűlés felsőházában a közjegyzői kar képviselőjében póttaggá választották és 1934. évben a rendes tag Madarász István dr. elhalálozása után a felsőház rendes tagja lett. Ezt a tisztséget is elhalálozásáig viselte. Közéleti munkássága kiterjedt a közélet minden ágára. Az országos politikában a nemzeti gondolat erős és tántoríthatatlan harcosa volt. A debreceni keresztény nemzeti ligának és az Arany János társaságnak elnöki tisztségét töltötte be. Debrecen város törvényhatósági bizottságának hosszú éveken át volt rendes tagja s e minőségében minden debreceni közérdekű kérdés benne lelkes szószólóra és agilis támogatóra talált. Egyházának az ágostai evangélikus egyháznak is hűséges, lelkes és munkás híve volt, s az egyházi megmozdulásokban is mindenkor tevékeny részt vett.

Erdemes, becsületes és szorgalmas munkásságának javarészt azonban a közjegyzői kar és a közjegyzői intézmény, messze kimagasló szolgálatának szentelte. Mint közjegyző egészen kivételesen szabatos és nagyértékű munkásságot fejtett ki. Egyike volt azoknak a keveseknek, akik a magyar közjegyzőknek a hivatás-szerű, az intézmény céljait becsülettel szolgáló, kifogástalan működésre mindenkor példát mutatott. Bár ő is más foglalkozási ágból került a karba, mégis aránylag gyorsan illeszkedett bele az igazi közjegyző gondolatvilágába. Minden vonatkozásban becsületes lelkére vallóan többször nyilvánosan is elismerte azt, hogy ő is hosszú időn át érezte, hogy nem kari szolgálatból nyert közjegyzői kinevezést.

Különlegesen eredményes tevékenységet fejtett ki a közjegyzői közérdekű kérdések agilis, fáradtságot nem ismerő szolgálatában. Kamaráját két évtizeden át összetartó, biztos kézzel ve-

zette úgy, hogy elnöklése alatt a debreceni kamara működése valóban mintaszerű és kifogástalan volt. A kamara közgyűléseit megnyitó elnöki beszédei a kamara határain túl is általános érdeklődésre tarthattak jogszerűen számot, mindig volt valami okos, bölcs mondanivalója, amelyeket a közjegyzői kar és az intézmény előbbvitelének érdekébe állított. Így az 1932. évi kamarai közgyűlés elnöki megnyitójában rámutatott arra, hogy a magyar közjegyzői intézmény megalkotásánál már súlyos hibákat követtek el azáltal, hogy az okiratolásnak csak egész kis részét utalták át kötelező közjegyzői hatáskörbe. Ugyancsak jelentéktelen részt kapott a közjegyzőség a magánjog terén szükségesnek mutatkozó előzetes jogbiztossági teendőkből is. Az addig elmúlt 60 év alatt az intézmény kifejlesztése érdekében semmi komoly lépés sem történt s ami történt, az nem a fejlődést, hanem inkább a visszafejlődést szolgálta. Ebben az állapotban találta a közjegyzői intézményt a gazdasági világválság még a trianoni béke által is sokszorosan erősített pusztító hulláma. Nem tudja, folytatta Galánffy elnöki megnyitó beszédében, hogy ez a rettenetes gazdasági s egyúttal lelki válság csak múltó jelenség-e, amelynek megszűnésére s utána egy boldogabb jövőre lehetne még számítani, vagy pedig — amint Spengler tanítja, — végső vonaglója ez a haldokló nyugateurópai kultúrának. Bárhogyan is álljon a dolog, úgy érzi, hogy a közjegyzőknek kötelessége őrhelyeiken — mert minden közjegyzőség a társadalmi rendnek és kultúrának egy-egy őrhelye — tántoríthatatlanul megmaradni, nemes tradíciókat tisztán megőrizni s utódainknak szeplőtlen tisztaságban átadni. Inkább reméli azonban, hogy lesz még egyszer ezen a vér és könnyáztatta magyar földön igazi nemzeti és kulturális fellendülés, amelyben a közjegyzőknek erősen részt kell venni, s annak vezető munkásai között kell a közjegyzőknek is ott lenni.

Közjegyzői és kamarai tevékenységén kívül minden más közjegyzői szervezetben is vezető helyen munkálkodott. Egyike volt azoknak, akiknek munkássága hozta létre a közjegyzőknek a viszonyokhoz képest kitűnően bevált szociális intézményét, a nyugdíjintézetet. Az országos egyesület működésében és megmozdulásaiban is tevékeny részes volt, annak ülésein, vándorgyűlésein irányítóan cselekvő munkásságot fejtett ki. Élénk és értékes munkával működött közre a kamaraközi értekezletek tanácskozásain, ahol igen sokszor az ő nagy körültekintéssel és alaposággal elkészített elaborátumai képezték a tanácskozás alapját.

Különös melegséggel és szeretettel karolta fel a helyettesi kar érdekeit. Különösen azok, akik az ő kamarája területén, mint helyettesek működtek, ha egyébként a közjegyzői kinevezésre alkalmasak voltak, az ő fíradhatatlan támogatása és lelkes síkra szállás következtében a kinevezésre majdnem mindig számíthattak. Az ő nemes lelkületére és bölcsességére vall, hogy bár ő is más foglalkozási ágból került a karba, elismerte az előző kötelező közjegyzői gyakorlat fontosságát s közjegyzői kinevezéseknél csupán a karban szolgáló helyetteseket támogatta.

Hogy irodalmi téren is milyen nagy színvonalú és értékű működést fejtett ki, arról ennek a közlönynek hasábjai tanuskodnak, ahol Galánffy János dr. okos írásaival több, mint egy évtizedre visszamenően igen sűrűn lehet találkozni.

Az agilis, fíradhatatlan szorgalmú, bátor és kitartó harcos ereje néhány hónappal ezelőtt megtört. Már előzően súlyos csapást mért rá a sors feleségének pár évvel ezelőtt bekövetkezett halálával. Ez és egyéb lelki fájdalmak testi erejében is érezhetően csökkentő hatást eredményeztek s néhány havi súlyos szenvedés után ez évi februárius hó 21. napján reggel fél 7 órakor bekövetkezett a szomorú vég. Az elhalálozásról a családi gyászjelentésen kívül a debreceni kamara is adott ki gyászjelentést a következő szöveggel: „A debreceni királyi közjegyzői Kamara és a területén működő királyi közjegyzők mélyesleges fájdalommal tudatják, hogy szeretett kartársuk Dr. Galánffy János, m. kir. kormányfőtanácsos, felsőházi tag, debreceni kir. közjegyző, a debreceni kir. közjegyzői Kamara elnöke Debrecenben, 1938. évi február hó 21. napján hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult díszes és büszkessége volt a királyi közjegyzői Karnak, amelyben 31 éven át működött, mint debreceni királyi közjegyző és 21 éven át, mint a debreceni királyi közjegyzői Kamara elnöke. Nagy tudása és puritánsága, szerénysége és szívjósága mindannyiunk mintaképpé tette, akinek eltávozása betölthetetlen űrt hagy sorainkban. Emlékét soha el nem múló kegyelettel őrizzük!”

A temetés februárius hó 23-án délután 12 órakor a debreceni köztemető díszravatalozó termében vette kezdetét, amelyet zsűfolásig megtöltött a nagyszámú gyászoló közönség. A közjegyzői kar tagjai a temetésen nagy számban jelentek meg, élükön Lázár Ferenc dr. felsőházi taggal, a budapesti kamara elnökével; ott voltak továbbá Örley Dénes dr. kistűszállási kir. közjegyző, aki az elhalt elnököt helyettesíti a kamarai ügyek

intézésében, továbbá a következő közjegyzők: Antalfy-Zsiros Aladár dr., Békési Jenő dr., Büky-Elbel Tibor dr., Erdőhegyi János dr., Hadházy Zsigmond dr., Horthy István dr., Ikrich Arnold dr., Imreh Dénes dr., Jármay Béla dr., Kovács Dénes dr., vitéz László Béla dr., Mándy András dr., Miskolczi Pál dr., Szotyori-Nagy István dr., Varga Kálmán dr., Újvárossy Lajos dr., Welsz Elemér dr. és Kovács Elek dr. volt nyiregyházi kir. közjegyző, vitéz Barcza Ferenc dr., Hadházy Béla dr., Nyáry József dr. és Sternberg Gyula dr. kir. közjegyzőhelyettesek. Megjelentek továbbá a város, a vármegye, a bíróságok és a katonaság képviselői ezek között Kölesy Sándor dr. polgármester, Szigler Géza vegyesdandárparancsnok, Vincze András tüzérdandárnok, Oláh Lajos dr. kir. ítélőtáblai elnök, Jeney Sándor dr. törvényszéki elnök, Mező Sándor dr. ügyészségi elnök és Debrecen város, valamint vidéke társadalmának igen sok előkelő tagja.

Az egyházi szertartást *Pass* László evangélikus esperes véggezte s megható beszédben búcsúztatta el egyházának hűségese fiait. Beszédében többek között a következőket mondta: „Álhatatos voltál fanatikus magyar érzésedben mindvégig, akkor is, mikor az veszéllyel járt, mikor sokan másoknak drágább volt az élet, mint a haza becsülete. Te, aki Ond vezér ősi nemzetségének a széplelkű leányát mondhattad hitvesednek, szent meggyőződéssel vallottad, hogy Árpád apánk népe csak akkor maradhat meg ősi hazájában mint erős, szabad boldog nemzet, ha nemcsak érzésben marad meg mindvégig magyarnak, hanem ha ősi Génuszát érvényesítve magyarra teszi egész nemzeti életét. A magyar nemzeti kultúra integritásának, ősi tisztaságának, voltál fanatikus prófétája mindvégig álhatatos magyar lélekkel... Áldjon meg ezért az Isten jó Galánffy János!”

Az egyházi búcsúztató után *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti kamara elnöke, a magyar országgyűlés felsőháza, a budapesti kir. közjegyzői kamara és a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete nevében közvetlen meleg szavakban vett búcsút a magyar közjegyzői kar egyik kiemelkedően vezető egyéniségétől, a nagy érdemeket szerzett munkatárstól és hűséges barátától. Bizonyosságot akarok tenni — mondta *Lázár* Ferenc dr. — hogy Galánffy János dr. tisztaszívű keresztyén, hűséges, kemény magyar ember volt, aki hitéért, meggyőződéséért kiállani és szenvedni is tudott. Becsületes, példás, az etika parancsaihoz mindenben szigorúan ragaszkodó derék közjegyző volt utolsó lehelletéig. Kartársai szívében emléke örök időkre élni fog.

Galánffy János szűkebb baráti köre nevében *Haendel* Vilmos dr. debreceni egyetemi tanár mondott még megható búcsúbeszédet, majd a debreceni kir. közjegyzői kamara nevében *Örley* Dénes dr. kistűszállási kir. közjegyző az alábbi beszédben szólott utóljára a kamara 21 éven át volt kiváló elnökéhez:

„A debreceni kir. közjegyzői Kamara területén élő kartársaid nevében mondom Galánffy János végbúcsút Neked. Csak egy pillanatra állítalak meg végső utadon, mielőtt a sír mélyére szállnál. Csak egy pillanatra, hogy elmondjam Neked a mi gyászunkat is. Itt hagytl bennünket is, hogy égően fájjon szívünkben távozásod. Itt hagytl magad után a pótolhatatlan irt, hogy annál jobban érezzük veszteségünket. Elmentél közülünk 31 évi megszokás nélküli tisztas, sokszor önfeláldozó és ideget őrölő munka után. Elmentél akkor, amikor 21 éve viseltd körültekintéssel és odaadó fáradtsággal, szeretettel a reád bizott Kamaránk sorsát, gondját. Elmentél Te, aki atyai szívvvel, érző lélekkel, szeretettel s ragaszkodással töltött élet után befejeztél pályafutásodat. Nem méltatjuk mi itt sem a Te érdemeidet, hiszen életed folyamán sohasem kerestél a méltánylást, dicséretet s nem egyszer utasítottad vissza szándékunkat, hogy érdemeidről beszéljünk. Csak a fájdalomnak akarunk itt kifejezést adni s azt is csak akkor, amikor ez ellen már sajnos nem emelheted fel tiltakozó szavaidat.

Te tudod most már mi a végtelen és tudod teljes bizonyossággal, hogy az emberi élet csak egy rövid epizódja a lélek életének. Az emberi életet dologgal, sokszor megerőltető munkával töltöttél el, dolgoztál, de úgy, hogy a munka Neked sohasem volt teher s csak élvezetet láttál benne még akkor is, amikor erőid végső maradványával küzdened kellett már az elmúlás fájdalmai ellen is. Még akkor is utolsó napjaidban, ha a kínok közt egy pillanatra megpihenhettd, a gondolatod mindig ott járt közöttünk, kartársaidra s a Kamarádra gondoltál, hogy vajjon távollétedben, hogy töltjük be helyetted tisztet. Dolgoztál, mert munkára születtél és harmónikus életet éltél, mert a munka ritmusa harmonikussá tette életedet. Erős volt a Hited, szomorúnak igen, de csüggedtnek nem láttunk soha. Lelked hiteddel együtt szállt fel, hogy az örökkévalóság boldog részese lehess. Az Úr akarata volt mindig szent előtted s most mellőle látod a végtelent. Az Úr akaratában nyugszunk meg mi is, nem zúgolódunk, hogy távoztál közülünk, de hálát adunk, hogy évtizedeken át nekünk adott Téged, közöttünk lehettd, példaképül szolgálhattál, a mienk voltál. Amilyen áldott, istenáldotta és tiszta volt életed, olyan áldott, tiszta és

szent lesz és marad előttünk emlékezeted. Galánffy János Isten veled!”

A búcsúbeszéd elhangzása után a városi hajduk díszruhás őrsege kísérte a koporsót a sírhoz, ahol újabb egyházi ima után közvetlenül felesége sírja mellett hantolták el.

Ezzel Galánffy János sorsa beteljesedett. Visszatért a földbe, ahonnan az Isten különös kegyelméből kiemelkedően nemesnek, nagyinak és becsületesnek alkottatott...

Telekkönyvi káosz.

A fehérgyarmati járásbírótság területéhez tartoznak, a fehérgyarmati politikai járás területén kívül, a csengeri járásnak a Szamoson innen fekvő egyes községei is. Ezekkel együtt a járásbírótság területén összesen ötvenhét község van, tizenhét körjegyzőséggel és két főjegyzőséggel. A lakosaik száma meghaladja a negyvenkettőezretet. Nagy birtok alig van. A sok közép birtok mellett rengeteg a törpebirtok. A lakosság szín magyar, — sok gyermekkel. Nagy becsben tartják itt a földet, úgy annyira, hogy ölemben jelölik azt meg, mert a lakosság nagy számához viszonyítva kevés van belőle s így 10.000 n.-öl már tekintélyes paraszt birtokot jelent. A Tisza és Szamos mellett a föld kitünő, az ugynevezett Erdőháton gyenge, egyebütt közepes.

Élénk örömmel vettem tudomásul, hogy telekkönyvi betétek vannak. Később azonban súlyos volt a csalódás, mert ha telekjegyzőkönyvek volnának, akkor még remény volna a betétszerkesztésre. A betétszerkesztés 30—35 év előtt mindenütt megtörtént. Évtizedek óta az volt itt a szokás, hogy az apák megosztották ingatlanukat gyermekeik között. A megosztott ingatlanokat azután adták, vették, cseserélték, örökölték, újra meg újra megosztották s mindezt anélkül, hogy a telekkönyvben keresztülvezették volna. Egyes községekben a végén annyira összebonyolódott a dolog, hogy pl. Kishodos községben elhalt Szilágyi Sándor 1600 pengőt érő hagyatéka (480/1937. kjö. sz.) 15. betétben 118 külön helyrajzi szám alatt felvett parcellákból áll, amelynek adóbizonyítványa 90 cm. hosszú. Van ebben felerésztől 6/108. és 30/540. részig mindenféle törtszám. A tárgyaláson azután kiderült, hogy az elhalt összesen 9 köblös (1200 n.-öl) földet használt 15 helyen. Ennek a hagyatéknak telekkönyvi rendezése rengeteg időbe és

aránytalanul sok költségbe kerül. Maga Kishodos Fehérgyarmattól 30 kilométerre van, s rendszerint nincs ló, csak ökrös, vagy tehenes fogat s így az út hosszú, költséges és körülményes. Ilyen község nemcsak a szegényebb vidéken van, így Kishodos, Nagy-hodos, Tisztaberek és Panyolán, hanem a gazdagabb Matolcsón is előfordul igen sok esetben, sőt magában a központban Fehérgyarmaton is s igen gyakori általában minden községben a járásbírótság területén.

Kutattam mi e súlyosan zavaros telekkönyvi állapotnak az oka. Az kétségtelenül megállapítható, hogy elsősorban a rossz betétszerkesztés. Megnéztem pl. Tisztabereknek telekkönyveit, a betétszerkesztéskori állapotában, majdnem minden harmadik betét közös birtokot mutat. Így pl. másfél holdat 800. tulajdonossal. Állítólag agyon sürgették a betétszerkesztőket s azok összecapták a munkát. Hozzájárult ehhez a törvény hiányossága. Bizonyára nagy oka a nép és fajta fatalista hajlama és jámbor türelmessége, amellyel néha egy évtizeden át húzódó összekuszált ügyeinek rendezését ötvenszer is megsürgette s a türelemre intő szót mégis megfogadta anélkül, hogy panaszra ment volna. Ehhez járult a felületos okirat készítés és hanyagság. Beszólnék egy elhalt községi jegyzőről, akinek fiókjában ötvennél több szerződés maradt headatlan. A nép megbizik egymásban és becsületesen állják az osztozásnál történt megállapodást. Alig vannak birtokpercek, s bár apró kis földszallagok, néhol alig 20—30 öl, százával vannak egész kis határrészek, alig van elszántás és a vele járó repozíció.

Az 1927:XXXIV. t.-c. a régen várt szelid erőszakával alig hozott valami javulást. A szükreszabott igazságügyi költségvetés lehetetlenné tesz mindent. A járásbírótság telekkönyvi osztályán minden nap a késő esti, sokszor az éjszakai órákig is dolgoznak. De amikor 42.000 ember ennyire összekuszált dolgait egy olyan járásbírósnak kell ellátnia, ahol két bíró és egy jegyző van csak s csak két telekkönyvezető és két díjnok s egy kisegítő gyakornok foglalatatoskodik a telekkönyvi ügykörben, ne csodálkozzunk a dolgok állásán, amikor oly gyakran egy bevezetés helyett tizenötöt kell eszközölni s egy telekkönyv helyett tizenötöt megtekinteni. Hajszolva a darabokat ledolgozzák, de a rendezésre már alig jut idő.

A telekkönyvi szabályozást rendelő törvények megfelelő volta tekintetében alapos lehet az agály, mert vajjon mit ér a szabály, s illetve milyen szabály az, amely mellett előfordulhat,

hogy a kishodosi 274. betétben 349. hrsz. alatt felvett 352. öl szántóból valakit B. 36., 69. és 70. alatt összesen 4/144. rész illethesen meg, vagy a fehérgyarmati 1549. betétben 58., 197., 890. és 55. ölet kitevő parcellákat valaki B. 64. alatt 4/144. részben, B. 68. alatt pedig 152/1008+136/1008. résznek egyhatoda illethesse meg tulajdonul, amikor ez nem is telek, hanem legelő és erdő terület.

Maga a tényleges birtoklás — a szó törvényi értelmében — alig fordul itt elő. Tényleges birtokos ugyanis az 1889:XXXVIII. t.-c 9. §-a szerint az, aki az ingatlan jogüggyellett megszerezte, de tulajdonjoga telekkönyvileg bejegyezve nincs. Itt mindenki tulajdonos, de csak résztulajdonos, aminthogy a telekkönyvben felvett ingatlan részleges tényleges birtokosa is. Mindegyik birtokol rendszerint annyit, amennyi négyzet öl reá a bejegyzett tulajdona szerint esik, mert sokkal jobban szeretik a földet, minthogy abból akár csak egy barázdát is átadnának.

Itt tehát nem tényleges birtoklásról, hanem tulajdon közösség megszüntetéséről van szó, amely tulajdonközösség a birtoklás tekintetében, a megegyezés folytán végérvényesen és jogüggyellett, habár szóbeli jogüggyellett meg van szüntetve, de ezt a telekkönyv nem követte. — Tényleges birtoklás is ez, mert a birtoklás nem egyezik a telekkönyvi bejegyzéssel. S ha utóbb újabb jogüggyellett, vagy öröklés folytán oly tulajdonos kerül az ingatlan birtokába, aki már nem is telekkönyvi résztulajdonos, akkor a 24.366/1893. R. 9.§-a szerint az eljárás a többi birtokostárs tekintetében is megindítandó, de ez a többi tulajdonostárs beleegyezése és megegyezésükkel kiállított vázrajz nélkül el nem intézhető, amint azt a tényleges birtoklási eljárásban elintézni még a szakmunka sem ajánlja. (Sági II. 543.).

A telekkönyv nyilvánkönyv, ebből az is következne, hogy nem csak az egyéntől függ, hogy azt rendbentartsa. Az egyéni szabadság túlzott védelme vezetett a türhetlen állapothoz s ennek a köz szempontjából véget kell vetni. Megköveteli ezt a közhitelesség és még ennél is nagyobb érdek az adókiivetés biztonsága, ami egyébként egyéni érdek is.

A régi patriarhális világban mindenki bejelentette, hogy mit birtokol, s ezen bejelentést a kataszteri birtokivében feljegyezték s kivetették reá az adót. A kataszter és a telekkönyv összhangba hozatala új formájában ennek az állapotnak véget vetett s ma már beigazolódott, hogy az e téren létrejött szabály nem első szülött, de torz szülött. Tönkretette a telekkönyvet és még inkább

tönkretette a kataszteri birtokivet, mint az adókiivetés alapját. A községi adóügyi jegyző a telekkönyvi végzés, vagy a pénzügyigazgatóság átirata alapján vezeti a kataszteri birtokivet. Ismerjük jól a telekkönyvi bejegyzést bizonyító végzést, hogy mily nehéz azon eligazodni, hát még olyan telekkönyveknél, mint amelyeket említettem. Az agyonterhelt községi jegyző, hogy egy kis magánmunkálatra is ideje legyen, kénytelen a teljesen rendezetlen közös telekkönyvek alapján a községre egy összegben kivetett adót úgy szétoztani, amint azt a körülmények engedik, s ha éppen valaki nem jó fát tesz a tűzre, az azután lássa annak következményeit.

A már hivatkozott 1927:XXXIV. t.-c. nyomán kibocsátott rendeletnek van egy bölcse rendelkezése. A tényleges birtoklás 40 éves jubileumára elvette a kir. közjegyzőtől a lehetőségét annak, hogy a hagyatéki eljárás során felmerült esetekben a tényleges birtoklási eljárást lefolytathassa. Negyven éven át becsülettel teljesítette ezt a köteleességét, s ahelyett, hogy ezt kifejlesztették volna, akkor amikor a tényleges birtoklási eljárást a betétekre is kiterjesztették a közjegyzőktől elvonták ezt a birói megbízást és így a hagyatéki tárgyalás során meg kell elégednie azzal, hogy néhai való jó Szilágyi Sándor hagyatékában a 6/108.ból 6/324. lesz s azután felhívja a telekkönyvi hatóság figyelmét, hogy a telekkönyvi állapot a tényleges állapottal nem egyezik. A telekkönyvi hatóság felhívja az érdekelteket, hogy a tényleges birtoklási eljárás lefolytatására tegyenek le előleget s ha ennek eleget tesznek úgy a tényleges birtoklási eljárást lefolytatják. Legtöbb esetben azonban az örökösök erre a felhívásra nem reagálnak, mert sokan vannak, egyik a másikra spekulál, soknak látszik a költség is, ahol 40 kilométeres távolságokról is van szó, s így marad minden a régiiben. Ott pedig ahol a rendezésre meg van a jóakarát, van az örökösök között az egyik az elesatolt területen, vagy Amerikában s ha csak egy századrészben is érdekelt, megszűnt minden tudomány, mert ilyen esetben a tényleges birtoklási eljárás beszüntetendő.

Az itt nagy vonásokban vázolt telekkönyvi mizériák mielőbbi megszüntetése nyilván közérdek. Itt az államnak sürgősen közbe kell lépnie, mert az ilyen kaotikus állapotoknak további tornyosodása a telekkönyv csődjéhez vezet, ami már közérdeknek sehogyszem minősíthető.

Antalfy-Zsiros Aladár dr.
fehérgyarmati kir. közjegyző.

Az új illetéktörvény előadói javaslata.

Öszinte örömmel üdvözlö az egész magyar jogásztársadalom a Fabinyi Tihamér dr. pénzügyminiszter hatalmas alkotását, az új illetéktörvény napokban megjelent előadói tervezetét. Régi kötelezettségek, többbizben hangoztatott ígéret válik most valóra.

Az 1927. évi V. tc. felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy a különböző illetékeket, közadók módjára, külön-külön, hivatalos összeállításban kiadhassa. E szerint lett volna vagyónátruházási okirati, törvénykezési és közigazgatási illetékkódex. Fabinyi Tihamér dr. azonban értékes gyakorlati jogászi multra tekint vissza és a kincstári szempontok védelme mellett szerencsés kézzel tudja érvényesíteni a gyakorlati jogász és az elsősorban figyelembe veendő: a közönség, érdekeit is. Így eltérve a törvényi felhatalmazástól, egységes szerkezetbe foglalta az összes illetékügyi jogszabályt és megvalósítva a közönség régi kívánságait, új törvényjavaslat alakjában szándékozik ezt a parlament elé terjeszteni.

Az osztrák illetéktörvények szolgálai mintájára készült, 1850. november 1-én életbelépett illetékszabályok képezték illetékrendszerünk alapját. Azóta több törvény és megszámlálhatatlan, részben egymásnak is ellentmondó, gyakran a magyar magánjoggal is harcbanálló rendelet szötte át az eredetileg is homályos rendelkezéseket, úgyhogy túlzás nélkül állíthatjuk: ebben a dzsungelben nemcsak a jogkereső fél, de maguk a pénzügyi hatóságok is a legnagyobb nehézségek árán tudtak tájékozódni.

Az új illetékkódex ezeknek az állapotoknak vet véget és az egységes kodifikáción felül kigyomlálja a jogrendszerünkkel ellentétes fogalmakat, sőt bizonyos vonatkozásokban szociális és nemzetgazdasági szempontokat is érvényesít.

A 271 oldalas előadói javaslat 547. §-ban öt részre oszlik. Az első rész I-XVI. fejezetben tárgyalja az általános illetékszabályokat, a második rész, XVII-től LXVIII. fejezetben, az egyes illetékekre vonatkozó különös szabályokat (vagyónátruházási illeték, illetékegyenérték, okirati illetékek, törvénykezési illetékek, közigazgatási illetékek és játékkártyák illetéke) foglalja össze, a harmadik rész, LXIX-LXX. fejezetekben, a városi illetékek és díjak alapelveit tisztázza, a negyedik rész egy fejezetben az ille-

télkezelésről szól, végül az ötödik rész, két fejezetben, az átmeneti és zárórendelkezéseket ismerteti. Ehhez csatlakozik még a A) és B) jegyzékbe sűrített két melléklet.

Sem e hely, sem a rendelkezésekre álló idő nem előleges arra, hogy az előadói tervezet teljes egészéről, egyébként is egész különleges tanulmányokat kívánó bírálatot merészelve mondani. Néhány változást és újítást azonban még ily körülmények között is kiemelhetek a javaslat bőséges anyagából és megkísérelhetem röviden ismertetni azokat a rendelkezéseket, melyek a közjegyzői gyakorlatban nagyobb súllyal esnek latba.

Talán elsősorban megemlíthetjük, hogy a fizetési meghagyások és a II. fokú határozatok különbözőképp megszabott teljesítési határidőit e javaslat megszünteti. A fizetési határidő eszerint egységesen és általában 15 nap.

Nagy örömmel üdvözölhetjük a tervezet 58. §-át, mely az 5100/1931. M. E. rendelet 61. §-ának oly gyakran és teljes joggal kifogásolt rendelkezéseit (az öröklési és ajándékozási illeték kiszabása és bélyegekben való lerovása ingatlanvagyon esetén is!) elveti. Ingatlan esetén nincs kötelező bélyeg lerovás. Ingó ajándékozásnál és százalékos okirati illeték esetében is csak akkor, ha az egész illeték összege 50 pengőnél nem több.

A 26. §. viszont áttöri azt az elvet, hogy a haszonélvezettel terhelt vagyon öröklése, vagy ajándékozása esetén az állagtulajdonos illetéke csak a haszonélvezet megszünte esetén követelhető. Ezt a szabályt csak akkor lehet érvényesíteni, ha az állagtulajdonos illetéke 100 pengőt meghaladja. A javaslat ezen intézkedése azok közé a kevesek közé tartozik, melyekben nem a szociális szempont játszik szerepet, hanem az adminisztratív érdekek szolgálata.

Az ezerféle bírságot egységesíti a 102-105. §. Súlyos jövedéki kihágás esetén a pénzbüntetés szabadságvesztésre is átváltoztatható, szabálytalanság esetén kirótt bírság azonban, a jogszabályoknak megfelelően — ily sanctióval nem jár. A törvény 104. és 105. §-a e deliktumokat taxative sorolja fel.

Kizárólag pénzügyi szempontok uralkodnak a javaslat 37. és 45. §§-aiban. Ezek szerint visszatérhet ingatlan vagyónátruházás esetén valamennyi szerződő fél közvetlenül felel az illetékekért, ugyanígy, ha két vagy több személy közösen jut valamely dolog birtokába.

A sortartás kötelezettségét tehát megszünteti a javaslat. E rendelkezés logikus folyamánya a 45. §. intézkedése, mely a do-

logi kezesből készfizető kezeset csinál. Felesleges hangsúlyoznom, hogy e rendelkezések a gyakorlati jogásznak újabb terhet raknak a vállára.

Megváltoztatta a tervezet a visszatérő szolgáltatások értékelésére vonatkozó szorzószámokat is. Elhatározásánál az emberi életkor átlagának emelkedése vezette. Miután azonban a felsőbb korhatároknál csökkentette a szorzószámot, e rendelkezés, véleményem szerint, még kincstári szempontból sem játszik nagyobb szerepet.

Szociális és családvédelmi célokat szolgálnak a vagyonátvételre vonatkozó újabb jogszabályok. Örvedétesen állapítjuk meg, hogy az illetékmentes hagyatékok határát 500 pengőre emelte fel a javaslat és felemelte a hős halált haltak illetékhatárait is. (Illetékmentes 5000 pengőig, $\frac{1}{4}$ rész 10.000 pengőig, $\frac{1}{2}$ rész 25.000 pengőig.) Igaz ugyan, hogy az utóbbival kapcsolatban a Kincstár nagyobb kockázatot nem vállalt, hiszen a hős halált haltak hagyatékának száma ma már majdnem a semmire olvadt.

A javaslat 128. §-a komoly lépés az egyke elleni hadjáratban és illetékjogunkban teljesen új, mondhatni példát adó szociális tartalommal átírt intézkedés. E szakasz illetékkedvezményt biztosít a többgyermekes magyar örökhagyók 50.000 pengő alatti hagyatékaira és a gyermekek száma emelkedésének arányában csökkenő illetékkötelezettség, végül (10-nél több gyermek esetén) meg is szűnhet.

Kétségtelen, hogy a tervezet egyik leglényegesebb újítása ez a szakasz.

Hasonló szándék érvényesül e javaslat 147. §-ának 3-ik bekezdésében, mely az 50 holdat és az 50.000 pengő értéket meg nem haladó ingatlanvagyonnál a lemenők hagyatéki osztályát lényegesen kedvezőbb feltételek mellett bírálja el, mint a mai jog.

A 289. §. az ingó vételi illetéket 3 %-ról 1 %-ra szállítja le és függetleníti a forgalmi adótól.

A 303. §. 1. pontja szerint csupán 2 P. illeték alá esik az a jogügylet, melyben a jogosult haszonélvezetéről vagy más szolgálomáról a kikötött idő előtt visszteher nélkül mond le. Ezáltal megszűnik az a képtelen állapot, hogy az állagtulajdonos ugyanazon vagyontárgy után kétszer (egyszer az eredeti jogügylet alapján, másodszer az ingyenes lemondás folytán) fizessen illetéket.

A 300. §. 4. pontja az eltartási szerződések illetékét, ha a kötelezett az eltartásra a törvénytől fogva is kötelezett volna, helyesen érvényesített családvédelmi okokból 1 %-ról 0.5 %-ra csökkenti.

A 400. §. megszünteti azt a jogbizonytalanságot és zürzavart, amely a kereskedők és iparosok leveleinek feltételes illetékmentessége tekintetében évek óta fennáll. Miután e szakasz kimerítően sorolja fel az illetékmentesség eseteit és egyéb feltételeit, a jövőben aggály nélkül lehet majd hitelesíteni e levelek másolatait is.

Magasabb állandó illetéket állapít meg a vagyonközösség megszüntetése (301. §.), elővásárlás (294. §.), kezesség (338. §.), letéti szerződés (421. §.) és egyéb, kevésbé jelentős jogügyletekről kiállított okiratokra. Ezzel szemben a tervezet néhány új okirati illetékmentességet biztosít, így többek között a 10 pengőt meg nem haladó összegekről kiállított elismervényekre. (257. §.).

Még számos, itt nem érintett kérdést tisztáz az előadói tervezet. És ha az alapjában véve a mai illetékrendszer elvein épült is fel, és végső következményeit tekintve nem más, mint a fennálló illetékjog egységes egészszé tömörítése, és ha kevés korszerű problémát old is meg, — az új illetékkódex mégis fontos határkő illetékjogunk fejlődésében, oly határkő, melyből idővel illetékrendszerünk pillére lehet.

Hirkó Boldizsár dr.

A közjegyzőhelyettesek egyesületének közgyűlése.

A magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek országos egyesülete Budapesten ez évi februárius hó 21. napján a budapesti kamara üléstermében tartotta meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen megjelentek: *Lázár Ferenc dr.* felsőházi tag, kamarai elnök és *Fekete László dr.* nyugdíjintézeti elnök, az egyesület örökös tiszteletbeli elnökei, *Szemerjay-Petrán Tibor dr.* kir. közjegyző az egyesület örökös tiszteletbeli tagja, *Hedry Aladár dr.* budapesti kir. közjegyző az egyesület első alapító elnöke. A közgyűlést *Kozányi Pál dr.* elnök, ezidőszerint gyulai kir. közjegyző vezette s azon jelen voltak még a helyettesek közül: *Balogh János dr.*, *Belesák László dr.*, *Beniczky Géza dr.*, *Diemár Kálmán dr.*, *Fekete*

Lajos dr., Gedő Árpád dr., vitéz Gyene Sándor dr., Gyöngyösi Arisztid dr., Hedry László dr., Hirmann Gyula dr., Kőszeghy Antal dr., Magyary Kossa Zoltán dr., Östör András dr., Praznovszky Endre dr., Pulay József dr., Streitmann András dr., vitéz Susich Ervin dr. és Tóth Endre dr. budapesti, Dorka István dr. kisvárdai, Horváth Sámuel dr. és Horváth Zoltán dr. újpesti, Konrád Gyula dr. gödöllői, Mihai Mihály dr. ceglédi, Rónai-Aross István dr. kispesti és ifj. Paár Lajos dr. tatai kir. közjegyzőhelyettesek.

A közgyűlést *Kozányi Pál* dr. egyesületi elnök nyitotta meg s mindenekelőtt üdvözölte a közgyűlésen megjelent vendégeket és a nagyszámban megjelent tagokat. Bejelentette, majd, hogy kir. közjegyzővé történt kinevezése következtében kénytelen az egyesület elnöki tisztségéről lemondani. Felkérte tehát a közgyűlést, hogy a titkári jelentés előterjesztése után, mivel a tisztikar és intézőbizottság mandátuma is lejárt, az általános választásokat ejtse meg.

Diemár Kálmán dr. titkár terjesztette elő ezután az évi jelentést, amelynek bevezető részében sajnálattal emlékezik meg arról, hogy az egyesület elnöke *Kozány Pál* dr., aki bár rövid ideig, de sok szeretettel és hozzáértéssel látta el az egyesület ügyeit, kénytelen állásáról lemondani. Indítványozta, hogy a lemondott elnököt, az egyesület örökös tiszteletbeli tagjának válasszák meg. Megemlékezik ezután a jelentés arról, hogy az utóbb mult időben úgy *Lázár Andor* dr. igazságügyminiszter, mint *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag, kamarai elnök komoly műtéten estek szerencsésen keresztül. Indítványozta, hogy az egyesület *Lázár Andor* dr. igazságügyminisztert szerencsés felgyógyulása alkalmával táviratilag üdvözölje. A továbbiakban a jelentés mély megilletődéssel emlékezik meg a helyettesi kart az elmúlt évben ért arról a nagy veszteségről, hogy *Szilágyi Zsigmond* dr. püspökladányi kir. közjegyzőhelyettes, a helyettesi kar egyik igen értékes tagja tragikus körülmények között elhalt. A jelentés szerint az elmúlt évben megüresedett 12 közjegyzői állás közül egyet megszüntettek, 5 állásra helyettest, 3 állásra ügyvédet neveztek ki s 3 állás pedig betöltetlen. Az 5 kinevezett helyettes helyettesi szolgálati idejét összeadva, átlagban 8 év és 9 hónapi gyakorlat után nyertek kinevezést. A helyettesek s czek között *Hirkó Boldizsár* dr., *Pulay József* dr., *Balogh János* dr., *Paár Lajos* dr. és *Susich Ervin* dr. irodalmi munkásságát méltatja ezután a jelentés, amely végezetül figyelmébe ajánlja az egyesület tagjainak,

hogy az egyesület ügyeit s általában a helyettesi és közjegyzői kar érdekeit lelkesedéssel és kitartással szolgálják s az összetartozás érzését hűségesen ápolják.

A titkári jelentéshez *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag szólalt fel s felhívta a közgyűlés figyelmét arra a körülményre, hogy amíg az igazságügyi kormányzatnak a közjegyzői kinevezéseknél módjában áll a szelekciót gyakorolni, addig a helyettesek alkalmazására a minisztériumnak semmiféle ingerenciája sincs. Az ezen a vonalon is kívánatos kiválasztás biztosíthatása okából szükségesnek tartaná, hogy a helyettesek alkalmazásánál a közjegyzői utánpótlás érdekében is bizonyos jóváhagyási jogkör biztosíttassék az igazságügyminiszter részére. Egyébként a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg a magyar helyettesi kar értékes és általánosságban kifogástalan munkásságáról. *Lázár Ferenc* dr. felszólalása elején meghatott szavakkal jelentette be a közgyűlésnek a magyar közjegyzői kar egyik nagy értékének *Galánffy János* dr. felsőházi tag, debreceni kamarai elnöknek elhalálását.

Balogh János dr. a pénztári jelentést olvasta fel, amelyet a titkári jelentéssel s az abban foglalt indítványokkal együtt a közgyűlés egyhangúlag elfogadott.

A tisztikart és az intézőbizottságot választották ezután meg s a választás eredménye a következő: elnök: *Pulay József* dr., titkár *Gyöngyösi Arisztid* dr., pénztáros *Balogh János* dr., a központi intéző bizottság rendes tagjai: vitéz *Barcza Ferenc* dr., *Gyöngyösi Arisztid* dr., *Balogh János* dr., *Diemár Kálmán* dr., *Hirkó Boldizsár* dr., *Magyary-Kossa Zolán* dr., *Siklósi Tamás* dr., vitéz *Susich Ervin* dr., póttagok: *Benyovszky János* dr., *Konrád Gyula* dr., *Östör András* dr.

A megválasztott tisztikar és intézőbizottság nevében *Pulay József* dr. köszönte meg a közgyűlés bizalmát s egyben megtartotta emelkedett színvonalú és komoly értékű székfoglaló beszédét, amelyben mindenekelőtt a távozó elnök érdemeit méltatva, őt az egyesület nevében szeretettel elbúcsúztatta. Majd elnöki működése alapelveit az egyesület kettős céljának minél hatásosabb szolgálatában jelölte meg. Az egyik cél a tagok gazdasági és szociális érdekeinek szolgálata, kellő kari szellem és összetartás kifejlesztése, kellő életnívó biztosítása s másfelől annak a természetes törekvésnek erőtéljes és céltudatos alátámasztása, hogy a közjegyzői kar utánpótlása egyelőre minél nagyobb mértékben s a jövőben pedig kizárólag a helyettesek sorából kerüljön ki. A

másik cél előkészület és előkészítés a közjegyzői hivatás minél tökéletesebb betöltésére.

Az első cél keretében biztosítani kell a lehetőségek szerint a helyettesi fizetésekben a létminimumot, s a bármely okból megüresedő állásokra azok betöltéséig hivatásos helyettesek kirendelését. Ezeknek a törekvéseknek eredménye nézőpontjából fontos a tagok szolidaritása s megnyugtató az a tudat, hogy ezen a vonalon az egyesület számíthat a kamarák és a kar vezető egyéniségeinek támogatására. Az egyesület állasközvetítő tevékenységének eredményeit vázolja azután a székfoglaló beszéd azzal, hogy ennek keretében is igyekezni fog a helyettesek utánpótlásában bizonyos egészséges szelekióit gyakorolni.

Az egyesület szellemi célja tekintetében megállapítja, hogy minden eszme s minden hivatás annyit ér, amennyit mártirjai, fanatikusai érnek s eleven alkotó erővé csak akkor válik, ha erős meggyőződésű hirdetői akadnak.

„Amikor a közjegyzői intézmény — folytatja tovább a székfoglaló beszéd — hat évtizedes történetére visszatekintünk: minden tárgyilagosság mellett is meg kell állapítanunk, hogy ez a történet hosszú időn keresztül csak a stagnáció, sőt a visszafejlődés tüneteit mutatta, ami elsősorban a hivatás rajongóinak csekély számára vezethető vissza.

Ennek a szomorú állapotnak több oka van, legfőbb oka azonban a politika, ennek a szónak szomorú, speciálisan magyar értelmében, amely politizálás alatt nem a közérdeknek, hanem a pusztá egyéni érdekeknek nem egyszer erőszakos utakon át való szolgálatát érti.

Ez a politika engedett teret, sőt nyújtott előnyt évtizedeken át a jogi élet kontárjainak, a községi jegyzőknek a jog hivatott mestereivel szemben; és ez a politika telítette évtizedeken át a közjegyzői kart is olyan elemekkel, amelyek új foglalkozásukban csak nagyobb jövedelmet nyújtó mesterséget, nem pedig magasrendű hivatást láttak.

Igaz, — hivatásos helyettesek is nyertek azelőtt is időnkint kinevezést. Ezt a kinevezést azonban rendszerint több évtizedes idegölő küzdelem előzte meg, amelynek során a kinevezett lelkesedését, idealizmusát bizony többé-kevésbé elvesztette. Az így kinevezettek azután, — ezt egyáltalán nem lehet csodálni, — nyugalombavonulásnak tekintették a kinevezésüket, azzal a törekvéssel, hogy ők maguk is minél előbb helyettesre bizhassák

az irodájukat és így minél tovább élvezhessék a jól megérdemelt nyugalmat. A közjegyzői hivatás azonban ezekkel szemben is vesztes maradt.

Ez az általános helyzet a múltban a közjegyzői intézmény hivatásbeli elemeinek fejlesztését nemcsak, hogy elő nem segítette, de egyenesen lehetetlenné tette.

Ez volt a múlt. A jelen és a jövő azonban, nem tagadhatjuk, sokkal biztatóbb képet mutat.

A közjegyzői kar utánpótlása körül, — hála a magyar igazságügy ezidőszerinti legfőbb vezetőjének, Lázár Andor igazságügyminiszter Úr Önagyméltóságának, — mindig erőteljesebben és mindig céltudatosabban a mi érdekeink kerülnek előtérbe. Minden remény megvan arra, hogy a készülő reformtörvényben már a helyettesi kar kizárólagos kinevezési igénye nyer intézményes biztosítást, sőt, ami ennél is fontosabb, alapjaiban kerül tátorozásra az egész közjegyzői intézmény roskadozó épülete. Friss és lelkes erők vannak mindenütt az élen, akik szeretik hivatásukat; egy egy szakkérdésben színes és érdekes polémiákat olvashatunk Közlönyünk hasábjain, — szóval minden jel arra mutat, hogy a közjegyzői intézmény renaissance-a van kialakulóban és hogy ennek során nekünk, mostani helyetteseknek, igen fontos szerep fog jutni.

A sorsunk ma már nem reménytelen és a jövőnk nem kilátástalan, — de elsősorban a saját kezünkbe van letéve.

Ez a helyzet az, amely fokozott felelősséget hárít reánk; mert becsületes ember csak azt fogadhatja el, amit meg is tud érdemelni. Azoknak, akik az érdekekben fáradsz és a jövőt reánk alapozzák, nem szabad csalódnunk, ha az ő bizalmukat és a saját önbecsülésünket meg akarjuk tartani.“

A közjegyzői pályán szeretni kell az embereket. A jogszabály ismereteinek sine qua non-ján kívül mély pszichológiára és fogékony szívre van szükség. Ebből adódik a közjegyzői hivatás másik eleme: segíteni kell az embereken. Valahogy a pap és az orvos lelkiülete áll közel az igazi közjegyzői lélekhez. Segíteni kell hittel, szívvel és szeretettel s csak utolsó sorban kell nézni azt, hogy lesz-e ezért s mi lesz az ellenszolgáltatás: ez az igazi közjegyzői lélek. Igazi közjegyzővé kell tehát nevelkedni — fejezte be szépvonalú elnöki székfoglalóját Pulay dr. — kifejleszteni a tudományos képességeket, bizalmat önteni a csüggedőkbe, szeretettel megközelíteni az elzárkózókat s megtanítani hivatásuk szerete-

térec azokat, akiből ez a szeretet hiányzik; ez az egyesület magasabb célja.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki székfoglaló után *Hedry Aladár* dr. üdvözölte még az új elnököt és az egyesületet, majd az elnök a közgyűlést berekesztette.

Közlemények.

Közjegyzők az ügyvéd vizsgáló bizottságban. Az igazságügyminiszter *Lázár Ferenc* dr. budapesti kir. közjegyzőt, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnökét, felsőházi tagot és *Fekete László* dr. budapesti kir. közjegyzőt, a kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetének elnökét, a Kir. Közjegyzők Közlönye főszerkesztőjét 1938. évi januárius hó 1-től számított 3 év tartamára az egységes ügyvéd és bíró vizsgáló bizottság tagjává nevezte ki. *Fekete László* dr. a bizottságnak három cikluson át volt már eddig is kítűnő szaktudását és bőséges gyakorlati tapasztalatait elismerten tanusító, különlegesen értékes tagja, *Lázár Ferenc* dr. pedig ezúttal első ízben kinevezett tagja a bizottságnak. Az ő kiváló jogászai képességei s széleskörű gyakorlati készsége is egyaránt biztosíték arra, hogy az ügyvédvizsgáló bizottságban a magyar közjegyzői kar előkelő jogászai nívóját mindkettőn megfelelően fogják reprezentálni s egyben hathatós munkásai lesznek a szelektív magyar jogásznevelésnek.

A budapesti kamara közgyűlése. A budapesti kir. közjegyzői kamara 1938. évi rendes közgyűlését Budapesten 1938. évi március hó 26. napján, szombaton d. u. 6 órai kezdettel az Országos Kaszinó földszinti nyilvános éttermében fogja megtartani.

Az országos egyetemes központi bizottsági ülése. A Magyarországi kir. közjegyzők országos egyetemes közgyűlése ez évi március hó 26. napján d. u. 1/2 5 órakor Budapesten az Országos Kaszinó földszinti nagytermében központi bizottsági ülést tart.

A budapesti kamara társasvacsorája. A budapesti kir. közjegyzői kamara március havi társasvacsoráját nem március 8-án, a hónap második keddjén, hanem március hó 26. napján, szombaton este 1/2 9 órai kezdettel fogja megtartani az Országos Kaszinó sárgatermében. A vacsorára a kamara az aznap tartandó

nyugdíjintézeti közgyűlésre tekintettel ezúton is meghívja az összes közjegyzőket, helyetteseket és jelölteket. A jelentkezéseket *Joannovits Jenő* dr. kir. közjegyző Budapest IX. Vámház-körút 13. címre kell mielőbb küldeni. Áprilistól kezdve a társasvacsora a további értesítésig mindig a hónap második keddjén az Országos Kaszinóban lesz.

A Magyar Jogászegylet Grosschmid ünnepi ülése. A magyar Jogászegylet a magyar magánjog legnagyobb élő tudósának Grosschmid Béninek tiszteletére februárius hó 7-én ünnepi teljes ülést tartott. Az ülést *Osvald István* dr. elnöki megnyitó beszéde vezette be, amelyben Grosschmid Béninek a kiváló jogtudósaknak hervadhatatlan érdemeit méltatta. Ünnepi beszédet, illetve előadást a teljes ülésen *Kolosváry Bálint* dr. egyetemi tanár tartott „Öröklési jogunk és az öröklési jog tudományá” címen. A magyar magánjog e kítűnő elméleti művelőjének emelkedett szellemű, biztos, határozott s az emberi lehetőségek szerint tökéletes jogérzékét ezúttal is fölényesen tanusító, kiemelkedő értékű előadása mindenképpen méltó volt a nagy mester érdemeihez. A nagyértékű előadást e közlöny legközelebbi számában részletesen is ismertetjük. Az ünnepi ülést követő társas vacsorán *Gajzágó László* dr. egyetemi tanár tartott élénk tetszéssel fogadott, tartalmas serlegbeszédet.

Van-e jogköre a hagyatéki bíróságnak a leltározási érték megváltoztatására. A 6800/1935. I. M. rendelet kibocsátásánál a többek között az egyik indok az is volt, hogy a surlódási felületek a közjegyzői költség felszámítások és azok megállapításánál a közjegyzők és a bíróságok között a lehetőség szerint kiküszöböltessenek. Ezt a tendenciát a közjegyzői tekintély megvédése okából is helyesnek kellett tartani s nagyjában az is volt a feltevés, hogy az új díjrendelet ebben a vonatkozásban a kivánalmaknak meg is felel. Újabbban azonban egyre több s különösképpen a fővárosi bíróságoktól származó bírói döntésekről szereztünk tudomást, amely döntések a rendelet fenthivatkozott tendenciájával ellentétben nem egészen jogszerű és elfogadható indokolással a közjegyzői díjak bizonyos fokú mérséklését eredményezték. Legújabbban a budapesti kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróság egészen eredetinek — jogszerűnek sajnos annál kevésbé — minősíthető indokot talált a közjegyzői díjak mérséklésére. Egy hagyatéki ügyben a hagyatékhöz tartozott egy 100 n.-öl területű Budapest külterületén levő ingatlanok fele része, amelyen egy

kisebb családi ház van. Az ingatlant a házzal együtt ezelőtt öt évvel a telekkönyvi adatok szerint 9600 pengőért vásárolták s azt egy nagyobb budapesti pénzintézet által nyújtott 3200 pengős kölcsönösszeg terheli. Az ingatlanon emelt épület nyers házbérjövödelmeként az adóbizonyítványban 600 P. van ugyan kiíntetve s így annak legkisebb értéke 4800 P, a fele érték pedig 2400 P lett volna. A fenti adatok alapján az eljáró kir. közjegyző a fele ingatlan értékét 3000 pengő értékben leltározta. A hagyatéki bíróság ennek alapján állapította meg a díjakat s hozott átadó végzést. A költségmegállapító részt az érdekeltek jogorvoslattal támadták meg s ennek következtében a budapesti törvényszék 21. Pf. 9326/6/1937. számú végzésével a díjmegállapítást megváltoztatta s a közjegyző díjait a 2400 pengő után számított értékre szállította le azzal az indoklással, hogy leltári értéként *csak* a nyers házbérjövödelem alapján számított legkisebb *forgalmi* értéket lehet felvenni. Egy másik hagyatéki ügyben nem is a közjegyző, hanem a kerületi előjáróság leltározott. A leltározó közeg a legkisebb értéknél magasabb leltári értéket talált megállapíthatónak s ehhez a megállapításhoz a kinestári képviselő — az esetleges még magasabb érték érdekében — csupán jogfenntartással járult hozzá. A hagyatéki bíróság itt is a leltári érték alapján állapította meg a díjakat. A felek felfolyamodása következtében ugyancsak a budapesti törvényszék 21. Pf. 13117/3/1937. számú végzésével a hagyatéki bíróság végzését részben és akként változtatta meg, hogy a közjegyző díját és kiadását mérsékelte. A végzés indokolásának megfelelő részét az alábbiakban közöljük:

„Az elsőbíróság hagyaték átadó végzésének a közjegyző díja és költségei megállapítására és biztosítására vonatkozó része ellen az örökösök azon az alapon éltek felfolyamodással, hogy a hagyatékhoz tartozó ingatlan értéke tévesen állapított meg 20.880 pengőben és annak alapulvétele mellett tévesen állapított meg a kir. közjegyző díja is. Egyben az ingatlan helyes értékének az illetékkiszabási hivatal által leendő megállapításáig kérték, hogy a közjegyző díja és költségei még hátralékos összegének telekkönyvi biztosítása függőben tartassék.

A kir. törvényszék örökösöknek a kir. közjegyző díjának téves megállapítása miatt beadott felfolyamodását alaposnak találta.

Örökösök hagyatékához a Budapest székesfőváros dunajobbparti részének X. betétjében foglalt ingatlanok felerésze tartozott. Ezen ingatlan illetőség úgy a hagyatéki leltárba, mint a hagyatéki jegyzőkönyvbe *tévesen* vétetett fel 20.880 P értékben.

A 11.000/1928. I. M. sz. rendelet 28. §-a értelmében a hagyatékhoz tartozó ingatlanok értékéül, ha az érdekeltek a leltározáskor becslést nem kívántak, az adóbizonyítvánnyal igazolt *közönséges forgalmi* értéket kell a leltárba felvenni.

A kérdéses ingatlanra vonatkozóan beszerzett és az iratoknál előírt adó és értékbizonyítvány szerint az egész ingatlanok adóalapon kiszámított értéke 27.840 P-t a hagyatéki eljárásban szereplő fél ingatlanilletőség értéke pedig csak 13.920 P-t tesz ki.

Mint ahogy *jelent* esetben szakértői becslést az arra jogosultak egyike sem kért, a kérdéses ingatlan illetőség értékéül helyesen úgy a hagyatéki leltárban, mint a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvben csak 13.920 P lett volna felveendő és pedig annál is inkább, mert az örökösök úgy a leltározásnál, mint a hagyatéki tárgyaláson az ingatlanilletőség téves értékének feltüntetését kifogásolták.

Ezek szerint a kérdéses ingatlanilletőség értékéül helyesen 13920 P-t véve alapul, a tárgyalás alá vont hagyatéki vagyonnak helyes értéke a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvben és osztálykivonatokban megjelölt 21.293 P-vel szemben csak 14.333 P-t tesz ki.

Mint ahogy pedig a kir. közjegyző díja a 6800/1935. I. M. sz. rendelet 1. §-a értelmében a tárgyalás alá vont hagyatéki vagyonnak a leltári és *pedig* a helyes leltári értéke után állapítandó meg, a hagyaték tárgyalását végzett kir. közjegyző részére díj és költség címén csak az alábbi összegek járnak. (A mérsékelt díj részletezése.)

A kir. törvényszék a kir. közjegyző részére az általa felszámított 4 P bekebelezési illetéket meg nem állapította és tkvi biztosítását sem rendelte el, mert ez nem a hagyaték tárgyalásával kapcsolatban merült fel és mert ennek megállapítására és tkvi biztosítására a 6800/1935. I. M. sz. rendelet módot nem nyújt.

A kir. törvényszék örökösöknek arra irányuló felfolyamodását, hogy az ingatlan értékének az illetékkiszabási hivatal által leendő megállapításáig a kir. közjegyző díjának megállapítása és a hátralékos díj és költség összegének tkvi biztosítása függőben tartassék, alaposnak nem találta.

A hagyatéki bíróság ugyanis a kir. közjegyző díját a hagyaték átadó végzésben tartozik megállapítani. Amennyiben pedig az örökösök a kir. közjegyző részére megállapított díj és költség összegét ki nem fizették, a 6800/1935. I. M. sz. rendelet 14. §-a értelmében a hagyatékot tárgyalt kir. közjegyző ily irányú kérelmére a hátralékos díj és költség telekkönyvi biztosítását elrendelni tartozik.

Az ingatlan értéke a hagyatéki bíróság által a rendelkezésre álló adatok alapján a *fenntálló törvényes rendelkezések alapján* állapítandó meg. Az illetékkiszabási hivatalnak érték megállapítása az örökösödési illeték kiszabása szempontjából bir fontossággal. Ez az érték megállapítás azonban a kir. közjegyző díjának megállapításánál irányadó nem lehet. (!)

Szerény véleményünk ezzel a határozattal szemben az, hogy a hagyatéki bíróság nem leltározó közeg s legszorgosabb kutatás után sem találtunk olyan jogszabályt, amely szerint a leltári értékelés helyesbítésére a hagyatéki bíróságnak s a vele e vonatkozásban hasonló elbírálás alá veendő felfolyamodási bíróságnak jogköre volna. Ha a leltározó közeg, ideértve a közjegyzőt is, a leltári értékelésnél tudatosan szabálytalanul járt volna el, a megfelelő megtorló intézkedések a bíróságnak más vonatkozásban

rendelkezésére állanak. Azonban a tárgyi adatokkal támogatott, sőt a kincstári képviselő által is elfogadott értékelést a bíróság jogszabályszerűen nem módosíthatja s a díjak megállapításánál a díjrendelet szerint a leltári értékelést kell szükségszerűen figyelembe vennie. A törvényszerű legkisebb érték pedig nem forgalmi érték, hanem csak egy alsó határ, amelynél az illetékkiszabási érték kisebb semmi esetre sem lehet. Ha ezzel szemben tárgyi adatok más értéket igazolnak, ezt kell venni a leltári értékelés alapjául. A törvényszék álláspontja tehát ismételjük, bár eredeti, megnyugvással jogszerűnek nem tekinthető s csak arra alkalmas, hogy a közjegyzői tekintélyt indokolatlanul csökkentse.

A kari harmónia szolgálatában. Vettük és közreadjuk a következő sorokat:

„A kari harmónia szolgálatában című cikkemre Közlönyünk e cikket követő két számában megjelent válasz közlemények folytán kérem a szerkesztőséget, hogy alábbi soraimnak Közlönyünkben helyt adni sziveskedjék:

Dr. Kz. jelzésű, a közjegyzői reformjavaslat körébe vágó értékes értekezést élvezettel olvasva, az abban foglaltakat bizonyos kiegészítéssel alá tudnám írni, így közelebbről azzal a kiegészítéssel, ha a közjegyzői törvény reformja során a kötelező közjegyzői gyakorlat mellett nézetem szerint éppoly fontos peres eljárásbani gyakorlat is ugyanolyan hathatósan biztosíthatik. Nem szenved kétséget ugyanis, hogy a pert megelőző eljárásban oly fontos hivatást betöltő közjegyzői intézménynél csak e kettő biztosítja azon jogpolitikai gondolatok valóra válását, melyek szerkesztőségünk, minden más igazságügyi hivatott tényező és maga a jogkereső közönség szeme előtt lebegnek. Ezzel csak mintegy érinteni kívánom a hivatkozott közleményben foglaltakat, melyek túlnőnek cikkem keretein, annak félreérthetetlen tartalma bizonyosság lévén arra, hogy e kérdések cikkemmel összefüggésben nincsenek. Cikkem kifejezett célja az új közjegyzők kinevezésénél Közlönyünkben megjelent közlemények, kommentárok és regisztrációs elleni állásfoglalás, melyeket meggyőződésem szerint létjogosultságukban a mondott feltétellel általam is elfogadott elvi szempontok sem igazolhatnak. Ezen sok esetben bántó kommentárok ellen szót emelni volt cikkem célja és kérni azok mellőzését, melyeknél a személyi él — mint a felhívott szerkesztői üzenetben különösen — a legjobb szándék és akarat mellett sem vehető el. Sajnálattal ugyan, de tudomásul kell vennem, hogy kérelmem nem talált meghallgattatásra.

Pulay József dr. egyesületi elnök-helyettes, kollegánknak a helyettesi kar egyeteme nevében tett nyilatkozata után ígéremhez képest megnyugvással és örömmel veszem tudomásul, hogy a szóban forgó szerkesztői üzenettel regisztrált nyílt levélhez a helyettesi kar egy tagjának sincs semmi köze. Válasziratában e nyilatkozatot meghaladóan foglaltakra legyen szabad a személyes megtámadtatás jogaimén alábbiak leszögezésére szorítkoznom:

A cikkem előzményét és alapját a felhívott szerkesztői üzenet képezte. E szerkesztői üzenetből a nyílt levelet tárgyzó részt cikkemben idézőjelbe zártan szószerint vettem át. Egyidejű cáfolat, fenntartás, vagy más a valódiságra vonatkozó megjegyzés hiányában nem volt okom Közlönyünk jólérsétségében kételkedni, ennek folytán a nyílt levelet épp úgy állítólagosként kezelttem, mint maga a szerkesztői üzenet. A nyílt levél folytán megállapított egyik oldalról elégedetlenséget (a másik oldalról elégedettség mellett) a szerkesztői üzenet maga is alapjául vette, melyekkel szemben „a tárgyilagosságot kereső olvasó részére valóban nehéz a megfelelő vélemény alkotás”. Tartva magamat a szerkesztői üzenet azon közléséhez, hogy a nyílt levél állítólagos, ezért foglalkoztam azzal alternative, arra az esetre, ha a nyílt levél tényleg megjelent és arra, ha nem. Mindezen tényekre való utalás, valamint cikkem félreérthetetlen soraira való hivatkozás felmentenek engem az érdektelen és tárgyilagos olvasó előtt Pulay dr. kollegánk azon megállapításának tarthatatlanságára vonatkozó további érvelés alól, hogy burkoltan és pillanatnyilag ugyan, de mégis akként tulajdonítottam a helyettesi kar, illetve egyes tagjainak cáfolatom kérésével bizonyos szerepet, hogy ezzel a speciális közjegyzői szellem ellen vétettem volna. Sőt ellenkezőleg a speciális közjegyzői szellem parancsolólag írta elő, hogy kollegánk cáfolata nélkül a publikált nyílt levél egyik esetben a helyettesi karon, másik esetben ujonnan kinevezett kollegánkon ne száradjon, mindazok előtt, kik a nyílt levélről Közlönyünk szerkesztői üzenetéből tudomást szereztek. A nyílt levél körüli bizonytalanságnak cáfolatával történt elosztatását megköszönöm.

Dr. Kovács Géza.

* * *

Ennek a viszonyválasznak közlésével a vitát a magunk részéről is lezártuk tekintjük azzal a megjegyzéssel, hogy az annak alapját képező szerkesztői üzenetben nem magát a nyílt levelet minősítettük állítólag megjelentnek, mert az valójában megjelent

s az ebben foglaltak is készítettek a szerkesztői üzenet közreadására, hanem azt illetők az „állítólagos“ megállapítással, hogy azt valójában nyolc vidéki közjegyzőhelyettes küldte volna be. A nyílt levél meg nem jelenésének alternatívájához fűzött kommentárok ezzel el is esnek. Egyebekben pedig mindenben osztjuk ismételtén is a dr. Kz. jelzéssel megjelent válasz állásfoglalását s az előzetes közjegyzői kötelező gyakorlatra vonatkozó álláspontunknak e lap hasábjain évtizedek óta következetesen, de minden személyi él nélkül való hangoztatását a jövőben is kötelességünknek ismerjük el. Ezzel tartozunk a közjegyzői intézmény általános jogszolgáltatási érdekből való kifejlesztése előkészítésének s ezért szerény véleményünk szerint — a kérdést mindig tárgyilagosan kezelve — a kari harmónia megbontására irányuló tendencia vádjával indokoltan bennünket senki sem illetet. (Szerk.)

Tértivevényes közönséges levelek hagyatéki ügyekben. Az igazságügyminiszter 1082/1938. I. M. VIII. szám alatt a kamarához a következő tájékoztató körrendeletet intézte: „Értesítem a kamarát, hogy az Igazságügyi Közlöny legközelebb megjelenő számában a következő közleményt teszem közzé: „Tértivevényes közönséges levelek feladása közjegyzők részéről hagyatéki ügyekben. A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úr elrendelte, hogy a kir. közjegyzők hagyatéki ügyekben a belföldi forgalomban közönséges levélpostai küldeményeiket is tértivevény kitérésével — de szabályszerű bérmentesítés mellett — adhassák fel. A feladó kir. közjegyzők a levelek címiratában a „Tértivevény“ szó alatt „Hagyatéki ügyben“ felírást kötelesek alkalmazni (1802/1938. I. M. sz.).“ Felhívom a kamarát, figyelmeztesse a területén alkalmazott kir. közjegyzőket, hogy ezt a kedvezményt ki zárólag csak hagyatéki ügyekben vehetik igénybe. Budapest, 1938. évi január hó 31-én. A miniszter helyett: Bercelly sk. államtitkár.“

Közjegyzőjelölti, illetve helyettesi állást keres Budapesten, vagy a vidéken idősebb, de teljes munkarejú volt ügyvéd. Szükség esetén kamarai bejegyzés nélkül is vállal szerény igényekkel közjegyzői irodában alkalmazást. Cím a kiadóhivatalban.

Kihirdetett törvények:

az 1938. évi I. t. c. a Budapesten 1936. évi április hó 24. napján kelt magyar-lengyel konzuli egyezmény becikkelyezéséről.

az 1938. évi II. t. c. a városi számvétségügyi szolgálatról.

az 1938. évi III. t. c. a rendőri büntetőbíráskodás körébe utalt egyes kihágások tettenért elkövetőinek a helyszínen való megbírságolásáról.

az 1938. évi IV. t. c. az 1914-1918. évi világháború tűzharcosai érdemeinek elismeréséről.

az 1938. évi V. t. c. az 1929. évben Genfben tartott nemzetközi munkaügyi egyetemes értekezlet által a hajón szállított nehéz csomagok súlyának megjelölése tárgyában tervezet alakjában elfogadott nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

7800/1937. M. E. sz. A társadalombiztosításra vonatkozó egyes rendelkezések módosítása és kiegészítése.

174901/1937. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

124418/1937. K. M. sz. A kir. közjegyzők által postára adott közönséges tértivevényes levélpostai küldemények.

69700/1937. B. M. sz. Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzőkének kiigazítása az 1938. évben.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Polgári Jog. (XIV. évfolyam, 1. és 2. szám.) Az új évfolyam 1. számának cikkei: B. S.: Megjegyzések Murányi László dr. nyíregyházi ügyvédi kamarai elnök serlegbeszédéhez. Csorna Kálmán dr. A rokoni tartási igény érvényesítése, Balla Ignác dr.: A házassági köteléki perekre vonatkozó joghatósági szabályok reformja, Kuti Andor dr.: Tallozások a kény-szerenyesség mezején. P. T. Gazda váltók, mobilizációs váltók, Rudolf Lóránt dr.: Az autonomia de la volonte elve a váltójogban. A 2. szám cikkeinek sorozatát Kolosváry Bálint dr.: Öröklési jog és az Öröklési jogtudomány címen a Magyar Jogászegylet ünnepi ülésén tartott különleges értékű és jelentőségű előadása vezeti be. A további cikkei: Gajzágó László dr. Grosschmid serlegbeszéde és Nyulászi János dr.: A mezőgazdasági hitel átképzése. Mindkét szám a Jogalkotás, Joggyakorlat, Jogélet, Ügyvédség és az Irodalom rovatok változatos közleményeit nagy bőségben hozza. A 2. szám Joggyakorlat rovatában közlik Hirkó Boldizsár dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettesnek A kir. közjegyző érdekeltsége az általa őrzött zárt végrendeletekben című igen komoly értékű dolgozatát is, amelyben ezzel a kérdéssel, illetve a Kuria 2469/1937. P. I. számú ítéletével kapcsolatosan felmerült s a Kir. Közjegyzők Közlönye 1937. évi 9. és 10. számaiban megjelent közlemények állásfoglalásait összegezi s eleven jogérzékkel méltatja. A 2. szám külön mellékletként hozza Tunyoghi Szűcs Kálmán dr. A gazdarendeletek gyakorlati alkalmazása és Dezső Gyula dr. Az örökös és hagyományos egymásközi felölőssége a hagyatéki hitelezőkkel szemben című tanulmányait.

Szokolay Leo: Jogi alapismeretek a szociális munkában. Budapest székesfőváros árvaszéke kiváló elnökhelyettesének a fenti címen most je-

lent meg igen komoly értékű munkája, amelynek részletesebb méltatását e különy jövő számában adjuk.

Jogállam. (XXXVII. évfolyam, 1-2 füzet) A kettős szám előkelő jogászai színvonalú cikkek egész sorozatát hozza s tartalma a következő: Schuster Rudolf dr.: Az elévülésre vonatkozó jogszabályok védik-e a hitelező érdekét, Almási Antal dr.: Családjogunk forrásai, Löw Tibor dr.: A korlátolt felelősségű társaság taggyűlési határozatainak megtámadása, Megyesy Ágoston dr.: A végleges nőtartásdíj későbbi módosítása. Bzynolf Hinkasolo: A finn büntetőjog fejlődése 1936-37-ben, Kartal Ignác dr.: Politikamentes észrevételek a választójogi törvényjavaslathoz, Rudolf Lóránt dr.: A könyvkövetelés elzáróosítása, Hajdú Miklós dr.: A látszólagos tényállításról, Fränkel Lóránd dr.: A tulajdonjog jogokon, mint téveszme, Schwartz Izidor dr.: Fejezetek a nemzetközi magánjog köréből, Zajtai Imre dr.: A külön vélemény az angol ítéletben, Planer Iván dr.: Az új ügyvédi rendtartás költségvédelmi szakasza a gyakorlatban. Irodalom. Szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XIX. kötet, 2. szám.) Kartsoke Alajos dr. A Tvt. és az ipari tulajdonjogok, vitéz Pethő Zoltán dr. pedig Ismét a törvényes zálogjogról címen irtak ebbe a számba külön cikkeket. A Szemle rovatban a felsőbbbírósági elnökök évnnyitó beszédeilez fűznek kritikai megjegyzéseket s hoznak egyéb közleményeket, az Irodalom rovatban Heller Erik.: A magyar büntetőjog tankönyve, Szokolay Leó: Jogi alapismertetek a szociális munkában című és több más újabban megjelent jogi műveket méltatnak. Az Előadások és Külföldi Jogélet közleményeit s külön mellékletekként a szakdolgozatnyi füzeteket hozza még ez a szám.

Az Ügyvéd. (X. évfolyam, 1. szám.) A súlyos viszonyok között súlyos küzdelmet folytató magyar ügyvédség gazdasági, társadalmi és jóléti érdekeit hűséggel és eredményesen szolgáló szakközlöny tizedik évfolyamának első számát jubiláris számmá avatta. A számba a magyar jogélet legkiválóbb reprezentánsai irtak a magyar ügyvédségről megbecsülést és szeretetteljes megemlékezést tartalmazó sorokat. Az ünnepi közlemények sorozatát a lap agilis szerkesztőjének, Szegő Ferencnek ünnepi megemlékezése vezeti be, majd sorra következnek Lázár Andor igazságügyminiszter, Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter, Oswald István volt kuriai elnök, Bessenyei Zéno közmunkatanácsai elnök, a lap volt főszerkesztője, Pap József dr. felsőházi tag, Kövess Béla dr., az ügyvédi kamarák országos bizottsága és a budapesti kamara elnökének, Náray Szabó László dr., Murányi László dr., Aradi Béla dr., Piaesek Zoltán dr., Östör József dr. vidéki kamarai elnökök, Gerlóczy Endre dr., Wenzel Ánprád dr., Oppler Emil dr., Dési Géza dr., Medvigy Gábor dr., Lukács Imre dr., Vályi Lajos dr., Esső Sándor dr., Forgács Dezső dr., Szivessy Lehel dr., Boda Ernő dr., Bittner Béla dr., Bakonyi Pál dr., Fritz Imre dr., Győri Ákos dr., Donáth József dr. a magyar ügyvédi közélet megannyi kiválóságának üdvözlő sorai. A magyar közjegyzők szakajtója, amely mindenkor megértést, érdeklődést és készséges támogatást tanúsított a nehéz sorban levő magyar ügyvédség minden vitális érdeke iránt, annak egy évtized tisztos multjára visszatekintő komoly organumát együttérző rokonszenvenvel és tisztelő megbecsüléssel ezúton köszönti.

Illetékügyi Közlöny. (XIII. évfolyam, 2. szám.) Az Illetékkódex előadói tervezetének publikálására tekintettel ennek a számnak cikkei, ame-

lyeket Lellkes Béla dr., Hegyessy Gyula dr. és Almásy Károly dr. irtak, természetesen kivétel nélkül a tervezet egyes részleteit teszik kritikai méltatás tárgyává. A Szemle rovatban tudósítást hoznak a Magyar Jogászegylet pénzügyi jogi szakosztályának ugyancsak a kódexszel foglalkozó február hó 3-án tartott üléséről, amely a szakosztály előadássorozatát vezette be s amelyen Varga Imre a legfőbb állami számszék és a szakosztály elnöke tartott általános bevezető előadást. Az elnök megilletődéssel emlékezett meg arról, hogy reá nézve különösen ünnepi jelentőségű a tervezet közrebocsátása, mert abban úgyszólván egész életének munkásságát látja. A magyar illetékügy kitűnő szaktudósa részletesen ismertette előadása keretében a tervezet rendszerét, beosztását s vázolta azokat az elgondolásokat, amelyek a tervezet alapját képezték. A lap a továbbiakban a rendes rovatok közleményeit s külön mellékleteként az illetékügyi Joggyakorlatot hozza.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

17. *Vakarás a közjegyzői okiratot egészben érvénytelenné teszi.* A közjegyzői gyakorlatot közvetlenül érintő, kiemelkedő fontosságánál fogva az alábbiakban egész terjedelmében közöljük a kir. Kuria P. I. 4083/70/1937. számú végítéletét, amelynek jogi okfejtését minden vonatkozásában helyesnek és a hatályos jogszabályokkal mindenben egybehangzónak kell megállapítanunk. Ebben az ítéletben foglaltakra a közjegyzői kar figyelmét hangsúlyozottan kell felhívunk, ami végeredményében nem jelent mást csak azt, hogy a közjegyzői rendtartás minden, jelentőségében talán néha alá is becsült rendelkezéseinek szoros betartására mindenkor fokozott figyelem fordítandó.

„A m. kir. Kuria a fellebbezési bíróság ítéletét megváltoztatja, N. N. örökhygónak X. községben, az 1930. évi október hó 12. napján kelt végrendeletét a felperesek és az I-VI, X. és XI. rendű alperesek közti hatállyal érvénytelenné nyilvánítja, a fel-

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesti székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a „Közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, „Magyar Jogi Szemle“, „Magyar Törvénykezés“ című szaklapok, a vidéken székelő bíróságok állásfoglalásait pedig a Szegeden megjelenő „Jog“ című szaklap közlései alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékügyi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

peresek törvényes öröklési jogát megállapítja és az ítéletet a hajdunánási kir. járásbíróssággal, mint illetékes hagyatéki bírósággal közölni rendeli.

Indokolás:

A per adatai szerint a felek közt nem vitás, hogy a felperesek a törvényes le- és felmenők, úgyszintén özvegy hátrahagyása nélkül elhalt N. N. örökhagyó korábban elhalt testvérének törvényes leszármazói, egyszersmind legközelebbi oldalági rokonai, s hogy eunélfogva az örökhagyó után végrendelet nem léte esetében törvényes öröklésre hivatottak. A felperesek az örökhagyónak dr. K. K. volt X. községi kir. közjegyző által az 1930. évi október hó 12. napján közjegyzői okiratba foglalt végrendeletét megtámadták, többek közt azon az alapon, hogy a *végrendelet szövegében az egyik tkvi szám helyén vakarás van.* A vakarás tényének megállapítását a felülvizsgálattal élő alperesek nem támadták meg, de a vakarás tényét a m. kir. Kuria is közvetlenül észlelte az eredeti okirat megtekintése alapján. A közjegyzői okiratban a kivakart rész helyére írt helyrajzi számmal megjelölt birtokrészlet körül van írva egyéb adatokkal is, miért is *a vakarás nem okoz bizonytalanságot abban a tekintetben, hogy az örökhagyó a végrendeletnek ebben a részében melyik ingatlanról rendelkezett.* Az 1874. XXXV. t. c. 65. §-ának első bekezdése azonban a közjegyzői okiratokra vonatkozóan kimondja, hogy *a közokiratokban semmit sem szabad kivakarni; ellenkező esetben az közokirat erejével nem bír.* A törvénynek most idézett rendelkezése világos értelménél fogva magában véve is kizárja azt, hogy a vakarás tényéhez fűzött következmény tekintetében különbséget lehessen tenni aszerint, hogy a vakarás az okirat lényeges tartalmát érinti-e, vagy nem. Annak kimondása ugyanis, hogy az okiratban semmit sem szabad kivakarni, azzal kapcsolatban, hogy ellenkező esetben az okirat közokirat erejével nem bír, *minden más értelmezést kizáró módon azonos következménynek terhével tilt bárminő vakarást a közjegyzői okiratban.* Ehhez a következtetéshez kell jutni egyébként az idézett rendelkezésnek az ugyanabban a törvényszakasban foglalt további rendelkezésekkel való egybevetése alapján is. A törvény 65. §-ában ugyanis a „kivakarás“-nak szigorú következménye szemben áll az egyéb szabálytalan törlések esetére kimondott azzal a következménnyel, hogy a bíróság határozza meg, mennyiben veszt hitelességéből az okirat, ha a szavak törlésének szabálya meg nem tartatik. Ez a szembeállítás is kétségtelenül azt mutatja, hogy

kivakarás esetében a törvény nem engedi meg annak bírói megállapítását, hogy a közjegyzői okirat a vakarás folytán csak részben, vagy esetleg semmiben sem vesztett hitelességéből. A törvény előkészítő munkálataiban egyébként támpont van arra is, hogy a közjegyzői okiratok alakszerűségének ez a messzemenő szigorúsága a törvény céljának is megfelel. A képviselőház jogügyi bizottsága ugyanis a törvényjavaslat idvconatkozó enyhébb rendelkezésének szigorítását a jelentésében így indokolta: „A közjegyzői okiratok közhitelessége érdekében szükségesnek mutatkozott azon tagadhatatlan szigorú intézkedést felvenni, hogy azon okirat, melyben vakarás fordul elő, érvénytelen.“ Ezekből pedig következik, hogy *az örökhagyónak megtámadott végrendelete az okiratban történt vakarás miatt közokirat erejével nem bír s ezért az 1874. XXXV. t. c. 82. §-ában megkívánt érvényességi kellékeknek megfelelő közvégrendeletnek sem tekinthető.* Ez a megállapítás nem zárja ki, hogy ez az okirat, mint magánokirat az 1876. XVI. t. c. I. fejezetében megszabott alaki kellékek fennforgása esetében érvényes írásbeli magánvégrendeletnek minősüljön. Amde a peres esetben a hibás közjegyzői okiratot írásbeli magánvégrendeletnek sem lehet minősíteni és pedig mindenképp előtt azért sem, mert az okirat tartalmából megállapítható, hogy az 1876. XVI. t. c. 1. §-ának b) pontja értelmében az idegen kézzel írt írásbeli magánvégrendeletre szükség van négy tanu nem volt a végrendeletnél. Ezenél fogva az örökhagyó végrendeletét a megtámadásra jogosult felperesek keresete alapján — a támadás további alapjának vizsgálata nélkül is — érvénytelennek kellett nyilvánítani a még perbenálló felek jogviszonyára terjedő hatállyal és ennek következtében a nem vitás vérségi kapcsolatra tekintettel a felperesek törvényes öröklési jogát is meg kellett állapítani. Budapest, 1938. évi február hó 4. napján. Jakab Mihály sk. tanácselnök, dr. Böszörményi Nagy István sk. előadó, Ullrich Ede sk., dr. Ludvig Rezső sk., dr. Brandt József sk.“

18. A hagyatéki ingatlan vagyon örökösével szemben az az örökös, akinek örökrészét az örökhagyó végrendeletében a hagyatéki ingatlanok örököse által kifizetendő készpénzben határozta meg, örökrésze kifizetése iránt való igényét csupán kötelmi alapon érvényesítheti s az ilyen készpénzben kielégítendő örökös-társ a hagyatéki ingatlanokra vonatkozóan az öröklés megnyitásával dologjogot nem nyer. (K. P. V. 4077/1937.)

19. Az anyagi jog értelmében *durva hátlátlanság címén az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, ha az ajándékozott őt*

gonosz szándékkal személyében súlyosan megsértette. Annak az elbírálásánál azonban, hogy a sértő kifejezés használata a durva hálátlanságot megállapítja-e, figyelemmel kell lenni mindazokra a körülményekre, amelyek között a sértés történt. Amennyiben ezek a kifakadások perlekedések hatása alatt támadt, felindult lelki állapotra vezethetők vissza, szándékos bántalmaknak nem tekintethetők s ez alapon az ajándékozás durva hálátlanság címén nem hatálytalanítható. (K. P. III. 3109/1937.)

Szerkesztői üzenetek.

I. B. dr. A közjegyzői letétbe vett zárt végrendeleteknél a közjegyző érdekeltségére vonatkozó észrevételeit vettük. Mivel azonban az abban foglalt nézőpontok az előző közleményekben, ha nem is kifejezetten, de lényegileg már figyelembe vettettek, szerény véleményünk szerint észrevételeinek közlése a kérdés további tisztázásának céljait nem szolgálná.

T. B. dr. A hagyatéki tárgyaláson érvényesített közszereményi igénynek a közjegyzői díj megállapításánál való figyelembevétele tekintetében bírói határozatokat már közöltünk. Értesülésünk szerint a budapesti törvényszék felfolyamodási bírósága előtt két hasonló tárgyú felfolyamodás van elbírálás alatt. Ha ezek tárgyában a döntés megtörténik, a kérdésre még visszatérünk.

Lapzárta után megjelent kinevezések és áthelyezések.

Az igazságügyminiszter Szarka Dezső dr. monori kir. közjegyző-helyettesét Jászapátiba, Csiky Gusztáv dr. jászberényi gyakorló ügyvédet Jászberénybe és Illgenn Aurél dr. gönczi gyakorló ügyvédet Dombóvárra kir. közjegyzőkké nevezte ki; vitéz Kozma György dr. hódmezővásárhelyi kir. közjegyzőt Debrecenbe, vitéz Endrey Antal dr. orosházi kir. közjegyzőt Hódmezővásárhelyre és Janka Sándor dr. vásárosnaményi kir. közjegyzőt Orosházára helyezte át.

A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete közleményei:

M e g h í v ó.

A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének 1938. évi **rendes közgyűlését** az Országos Kaszinónak Budapesten, IV. Semmelweis-utca 1. sz. alatt lévő külön termébe f. évi március hó 26. napjának (szombat) d. u. órájára tűztem ki, melyre az Intézet tagjait meghívom.

Az ügyrend 9. §. 2. bekezdése értelmében utalok a Kir. Közjegyzők Közlönye 1938. évi 2. számára, amelyben az 1937. évi zárszámadás, vagyommérleg és költségvetési előirányzat közzétételik.

A közgyűlés évében az egy-egy közjegyzőre eső járulék havi összegét az intézőbizottság a Nyugdíjszabályzatban minimált Ötven (50) pengőben állapította meg.

Tárgysorozat.

1. Határozathozatal az 1937. évi zárszámadásra vonatkozó jelentés és felmentvény tárgyában.
2. A költségvetési előirányzat felülvizsgálása.
3. A Nyugdíjintézet elnökének megválasztása (Szab. 4. §.).
4. Az intézőbizottság négy rendes és két póttagjának megválasztása. (Szab. 7. §.).
5. Az ellenőrző bizottság tagjainak megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Kelt Budapesten 1938. évi február hó 25. napján.

F E K E T E s. k.
elnök.

P. H.

VAGYON. **Mérleg-számla 1937. december 31-én.** **TEHER.**

	Pengő	fill.	Pengő	fill.
1. Értékpapírok				
2. Betétkönyvre elhelyezve :				
Rendes folyószámla	1.409	—	360	—
3. Folyószámlák :				
Házkezelési számla	7.519	—	131.246	47
4. Ingatlanszámla :				
Budapesti kamara	2.829	23	8.928	—
Debrécei kamara	1.350	—	200.000	—
Pécsi kamara	4.485	—		
Szegedi kamara	850	—		
Szombathelyi kamara	3.035	—		
Közjegyzőjelöltek járulék hátralékai	1.484	—	14.033	23
			354.567	70
			354.567	70

EGYENLEG,
mint tiszta vagyon:
Tiszta vagyon
1936. december 31-én
Vagyonszaporulat
1937. december 31-én

P. H.

FEKETE s. k.
elnök.

KIADÁS: Eredmény-számla 1937. december 31-én. **BEVÉTEL:**

	Pengő	fill.	Pengő	fill.
Költségek :				
Póstadíjak nyugdíjkiutalások után	252	37		
Póstadíjak befizetett járulékok után	274	59		
Póstai befizetési lapokért és portó költség	112	66		
Folyószámla költségeikért és kincstári illeték	204	51		
Egyéb költségek	246	26		
Tiszti fizetés és jutalmak	1.010	—	2.100	39
Kifizetett végellátás és segélyek :				
Nyugdíjak	93.135	47		
Árvaellátási díjak	3.795	—		
Segélyek	10.740	25	107.670	72
Bevételei többlet 1937. XII. 31-én :			38.097	61
			147.868	72
			147.868	72

Járulékbetételek 1937. évben:
Kamatjövedelem :
Szelvényjövedelem
Házbérfővedelem :
Ebből kiadások folyószámla kivonat szerint

P. H.

FEKETE s. k.
elnök.

IV.

ELŐIRÁNYZAT
az 1938. évre

	Bevétel		Kiadás	
	Pengő	fill.	Pengő	fill.
BEVÉTELEK:				
a) járulékbevételek	130.000	—		
b) az Intézet bérházának hozadéka 1938. évben	15.000	—		
c) kamaljövedelem	3.000	—		
összes előirányzott bevétel:	148.000	—		
KIADÁSOK:				
a) végellátásra és segélyekre			110.000	—
b) 10% felmerülhető nyugdíjakra és segélyekre			11.000	—
c) költségekre			2.500	—
összes előirányzott kiadás:			123.500	—
Összes előirányzott bevétel	148.000	—		
Összes előirányzott kiadás	123.500	—		
1938-ra előirányzott bevétel-többlet:	24.500	—		

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el. (Cím: Gyöngyössy Arisztid dr. kir. közjegyzőhelyettes, Budapest, VIII., József-körút 2.)

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.

P. H.

FEKETE s. k
elnök.